

«L'escriptor és un gran mentider»

Autor de novel·les, teatre, i òpera. Responsable dels doblatges al castellà dels films de Kubrick i crític cinematogràfic, és un dels intel·lectuals més llegits del moment i els seus llibres es poden comptar per èxits.

Nel·lo Pellicer

Vicente Molina Foix és un escriptor que viu a Madrid. Un prolífic escriptor multidisciplinari que salta del cinema al teatre, de la novel·la a la militància postmoderna —o el que en queda— amb la mateixa facilitat que un es canvia de camisa. Quan parla de València, amb la qual ha mantingut sempre relacions familiars i professionals, ho fa amb una certa intimitat, potser perquè d'aquesta ciutat sorgeixen els primers records que conformen la seua memòria. Els més antics i els més importants. Ell, des de fa molts anys, ho veu tot des de la talaia de la capital d'Espanya.

—*El seu llibre La quincena soviètica és una obra de memòries, ¿amb quin propòsit utilitza aquest gènere?*

—El 68 no apareix en el llibre però s'olora en les pàgines de la novel·la. El llibre és una reconstrucció de les vivències de la gent que féu la revolució del 68. Té molt més de novel·la que de memòria. Hi ha una reivindicació per part meua d'una eixida imaginària en la ficció del personatge. Ell viu la història com a militant, està ancorat en aquesta trama i sorgeix en la segona part de la novel·la. Jo reivindicque l'eixida en la ficció; el personatge comença a imaginar, a viure pel seu compte. El llibre comença narrat en primer persona del plural. Durant trenta o quaranta pàgines tot es narra com a grup —la veu de la cèdula— fins que en un moment donat el personatge s'esqueixa de la cèdula i comença a parlar del jo. Finalment, quan es dissol de nou, torna al nosaltres. Aquesta és la tensió en què viu el meu personatge.

—*Vostè està inclòs en l'antologia dels nou novíssims de Castellet, ¿com és que mai ha publicat poesia?*

—És un dels misteris. Jo et diria de broma que ho faig per a fer-me l'interessant. Sempre anuncie que eixirà un llibre de poemes que existeix i que existeix curiosament amb el mateix títol que tenia l'any 1970 quan aparegué l'antologia. No n'he publicat mai un

llibre, però n'he donat petites entregues. He anat, diguem-ne, perdent la por. Quan he anat a recopilar el llibre, en el darrer moment m'he fet arrere. Ara tinc el compromís ferm de publicar en la col·lecció «Poètica» d'Edicions 62.

—*¿No creu que els novíssims tingueren una importància desproporcionada amb el que realment després han significat?*

—Jo crec que no. Al contrari. Diria que la importància ha estat capital; primer, perquè dins dels nou hi ha hagut, en la meua opinió, els millors poetes en castellà de la generació: Leopoldo Panero, Gimferrer o Azúa. Hi ha grans noms entre aquests nou, perquè jo crec que realment existeix un abans i un després dels novíssims, i això, ho reconeix tot el món.

—*En l'última novel·la: La reunió de los atletas utilitza una base autobiogràfica, amb elements de la infantesa...*

—Aquesta última és una falsa última perquè en realitat és un llibre anterior que es va publicar fa deu anys exactament. Jo el que he fet ara ha estat, d'alguna manera, visitar-lo. Per a mi té la validesa d'un llibre nou i així s'ha presentat. La segona part, *Los ladrones de niños*, és com una espècie de continuació de la novel·la escrita després. És un llibre molt intens; potser el més intens de tots els meus, el que vaig escriure en menys temps i el més fàcil.

—*Amb Los abrazos del pulpo inicia els seus pasos en l'àmbit teatral; ¿a què creu que es degué la poca acceptació d'aquesta obra?*

—Jo tinc una espina clavada, per aquesta obra, a València. L'estrena fou una funció catastròfica, la pitjor representació segons els actors. Per a mi va ser una desil·lusió perquè pensava que ací, a València, era on la gent hi connectaria més, i no va ser així. La funció d'estrena va ser molt freda. Lola Gaos tingué una actuació desafortunadíssima, va dir unes coses de molt mal gust que no agradaren a la gent...

—*Tot i amb això, prepara noves incursions en el món de l'escena...*

RAFA GIL

«La mistificació és una gran temptació. Crec que es la base de l'escriptura».

—Sí, aquest any tinc un any molt teatral. D'ací a unes setmanes s'estrena la traducció i adaptació de *Hamlet* que he fet per al Centre Dramàtic Nacional, que dirigeix José Carlos Plaza. Un treball meravellós. Després de març estrene l'òpera *El viajero indiscreto*, que al cap i a la fi és una peça de teatre per a ser cantada.

—*Pel que fa a la novel·la, ¿es considera una illa generacional?*

—A mi m'han inclòs, a la força, en el grup novíssim, que al capdavall enquadrava tant poetes com novel·listes. Hi estic involucrat i no estic malament. Jo m'identifique amb l'obra de Gimferrer, d'Azúa o Panero, per citar-ne alguns. Em trobe a gust, em sembla que ha estat una generació que ha influït realment en el temps i que en el futur serà considerada com la del 27...

—*Quan un escriu sobre el passat, com ha fet vostè, ¿es té la temptació de mentir?*

—Sí. El que passa és que jo no et diré si ho he fet. Fonamentalment l'es-

criptor és un gran mentider. Si escric és perquè m'agrada mistificar, inventar coses com he fet a *La quincena soviètica*. Per això, insistesc que són unes falses memòries. La mistificació és una gran temptació. Crec que és la base de l'escriptura: l'engany, però un engany lícit.

—*Vostè és un gran coneixedor de la cultura àudio-visual contemporània, ¿què pensa de la televisió de Solana?*

—Era molt millor la de Miró. Amb Pilar Miró, malgrat aquell final desgraciat, hi va haver una agressivitat productora de nous programes que ara no hi ha. Algú deia fa poc que Solana vol fer en televisió el que va fer a Telefònica, o siga, convertir-la en una empresa sanejada per a presentar a final d'any un balanç meravellós. La televisió de Solana comunica permanentment. No hi ha qui l'enguegue, ni la veja. Em sembla realment una caiguda en picat. Crec que tots enyorarem Pilar Miró.

—*¿Segueix la polèmica de TVV-TV3? ¿Què li sembla l'actitud de Lerma i Barrionuevo?*

—Hi ha un intent d'interferir en una cosa que ja estava perfectament llançada. Primer, perquè TV3 és un canal

de molta qualitat, que jo mateix sent no poder veure a Madrid, encara que sí que ho he fet a Barcelona i Alacant. En segon lloc, és un canal que ajudava a la difusió de programació en llengua catalana, que era realment positiva. Em sembla una mala jugada, disfressada una vegada més d'eficàcia i rigor, però que en el fons és una jugada política.

—*Quan vostè escriu sobre el 68, ¿és perquè sent la necessitat de dir «jo vaig ser-hi»?*

—Probablement, sí. No se m'havia ocorregut, però probablement n'hi ha alguna cosa. És una vivència que fou simultàniament estètica i política. Fou assistir a l'últim moment en què es lluitava al carrer per alguna cosa. El meu llibre vol evocar aquella lluita amb la pedra, contra el gris i contra Franco, lluitant per unes varietats que calia imposar. Aleshores, el fet d'haver estat la darrera lluita heroica m'ha semblat interessant donar-ho a conèixer.

—*¿No creu que hi ha certa ètica generacional que està constantment tocant el tema de la guerra, la postguerra...?*

—Sí, però no és la meua. No és la meua generació, ni la meua ètica. La guerra, a la meua novel·la, apareix per

al·lusions a personatges vells. No la incorpore a les meues vivències, ni tan sols literàries. No m'agradaria entrar en el món aquest de les batalletes èpiques.

—*¿Creu que hi ha en aquest país una tendència a oblidar el passat, a no fer memòria?*

—Sí, hi ha una tendència, en part fruit dels traumes, clar. Sí, això es nota. Jo, personalment, tinc molt bona memòria. Crec que cal reivindicar la memòria, recordar-ho tot, guardar-ho tot. No et dic que cal utilitzar-ho tot de moment, però cal atresorar-ho tot. La memòria ha de ser implacable.

—*¿Vostè hauria pogut ser un escriptor en català?*

—Si en aquest país no hi haguera hagut una guerra, la normalització lingüística, la presència del català i del català de València durant els anys de la meua formació, hauria estat imparabile. Si la normalitat de Catalunya s'haguera estès a tota la zona de València, probablement a mi m'hauria tocat. Jo vaig nàixer a Elx i vinc d'una família que parlava català. El meu pare és de Sueca i la meua mare va nàixer al Grau. La meua família viu a València i parla valencià. La cosa més normal hauria estat viure en aquest ambient. □

DARRER DIUMENGE D'OCTUBRE

El Puig - 89

SALA D'EXPOSICIONS DE LA FUNDACIÓ CAIXA DE PENSIONS
CARRER CORREUS, 3 46002 VALÈNCIA

NACHO CRIADO

hasta donde la vista alcance.

13 Octubre/12 Novembre 1989

Laborables d'11 a 14 i de 17 a 21.
Festius d'11 a 14.
Dilluns matí, tancat.

FUNDACIÓ CAIXA DE PENSIONS